

HANDLÄGGARE, AVDELNING/ENHET, TELEFON, E-POST

Jan Boström
Spektrum/Fast radio och satellit -tillstånd
08 678 5886
jan.bostrom@pts.se

Samanställning av inkomna svar, ”inbjudan att lämna synpunkter avseende lokala tillstånd för trådlöst bredband i 3,6-3,8 GHz bandet”

Under våren gick PTS ut med en inbjudan att lämna synpunkter avseende lokala tillstånd för trådlöst bredband i 3,6-3,8 GHz bandet. På grund av den dåliga svarsfrekvensen och indikationer från marknaden att många intressenter inte nåtts av informationen, så beslutade PTS att i kombination med en ytterligare informationsinsats förlänga svarstiden till den 30:e September. Under den förlängda svarstiden så inkom synpunkter från 10 intressenter.

Detta dokument innehåller samanställningen av dessa svar samt det svar som inkom under våren.

Vi har också i samband med denna process fått in ett antal intresseanmälningar och ansökningar täckande 88 kommundillstånd. Detta tolkar vi som att det finns ett starkt intresse på marknaden att så snabbt som möjligt komma i gång med verksamhet baserade på dessa nya tillstånd. Dock skall påpekas att dessa ansökningar och intresseanmälningar är för tidigt insända och därför inte kommer att beaktas vid en framtida tillståndstilldelning.

1. Sammanställning av svaren

1.1. Lokala tillstånd baserade i huvudsak på kommunindelning

Av de svarande har majoriteten tyckt att en uppdelning i kommuner är en lämplig geografisk area.

TVå svarande har dock uttryckt att det i Stockholmsområdet borde definiera ett större geografiskt tillståndsområde, detta på grund av de ytmässigt små kommunerna som dessutom har ogynnsam geografisk form.

TVå svarande indikerar att även mindre områden än kommun är önskvärda då denna typ av nät kan vara mycket lokala, tex endast täcker en by. Ett förslag på att tillåta tillståndsinnehavaren att licensiera vidare delar av sin geografiska tillstånd för att därigenom lösa ovanstående problem framförs av en av de svarande.

1.2. Blockbaserade tillstånd som avser FDD-användning och/eller TDD-användning

Av de svaranden som uttryckt en preferens angående FDD/TDD uppdelning av bandet så fördelar sig svaren enligt följande.

För bara FDD 3 st

För en kombination av FDD och TDD: 2 st

För bara TDD 1 st

Det är alltså en ganska jämn spridning av svaren angående denna punkt.

Angående storleken på frekvensblocken så har följande svar inkommit.

TVå svarande anser att frekvensutrymmet borde delas upp i mindre block, man skall sedan kunna ansöka och tilldelas ett flertal sådana block. Den ena svarande föreslår att man istället skall kunna slå ihop ett flertal sådana mindre block för att få till ett frekvensmässigt bredare frekvensblock. Den andre svarande förespråkar att dessa mindre block skall kunna tilldelas utefter den ansökandes önskan, dvs. man skall kunna få ett antal block med separation emellan om man så önskar.

En svarande kommenterar att 14 MHz är i minsta laget som blockstorlek.

En svarande förordar 30MHz som blockstorlek för kontinuerliga TDD allokeringar.

1.3. Minst sex tillstånd per kommun

Endast tre har direkt kommenterat denna punkt.

Av dessa tycker två att antalet tillstånd borde anpassas efter de lokala förhållandena angående antalet nätägare som bedriver verksamhet inom kommunen.

En uttrycker att 6 tillstånd borde täcka behovet.

Se även svaren angående lämplig blockstorlek ovan som har relation till antalet tillstånd.

1.4. Största möjliga teknikneutralitet

De två svarande som kommenterat denna fråga förordar teknikneutralitet. Dock i ena fallet med påpekandet att detta gäller så länge man kan garantera att de teknologier som två olika operatörer använder inte stör varandra.

1.5. Tillståndstid tio år

De som kommenterat denna fråga tycker alla att tio år är en tillräcklig lång tidsperiod för ett tillstånd. Två av de svarande påpekar också att efter denna tioårsperiod löper ut bör en operatör med ett aktivt nät få förlängning av sitt tillstånd.

1.6. Krav på att tjänster skall erbjudas inom sex månader

Av de svaranden så uttrycker tre stycken att ett år är en rimlig tid för utbyggnads krav.

En uttrycker att 6 månader är tillräckligt om man kan få anstånd då särskilda skäl anförs. Ett exempel på särskilda skäl är avvaktan av resultat från pågående upphandling.

Vidare uttrycker två svarande att 6 månader är tillräckligt för att erbjuda tjänst i ett område.

1.7. Koordinering

En svarande anser att det är viktigt med ett väldefinierat regelverk så att konflikter kan undvikas.

En annan svarande påpekar att då det kommer att vara ett flertal operatörer i närliggande kommuner och frekvenser så kommer det finnas ett stort behov av kommunikation mellan de olika tillståndsinnehavarna för koordinering. För att möjliggöra detta bör PTS underhålla en lista med kontaktpersoner hos alla operatörer. Lämpligen finns denna lista på PTS hemsida och är uppdelad per kommun.

1.8. Övrigt

1.8.1. Angående restriktioner i tjänsteutbudet

Detta är ett område som berörts av fyra av de svarande, främst är det frågan om mobilitet kontra fast användning som har kommenterats.

Två av dessa uttrycker stöd för att tillåta mobilitet i bandet 3,6-3,8.

En av de svarande ovan påpekar också att eventuella vilkorsändringar för att tillåta mobilitet i bandet 3,4-3,6 GHz kraftigt påverkar konkurrenssituationen för bandet 3,6-3,8 GHz. Hur bandet 3,4-3,6 GHz ska hanteras bör därför klargöras.

En tredje svarande uttrycker att om man tillåter mobilitet i dessa nya tillstånd så bör de redan tilldelade tillstånden i bandet 3,4-3,6 GHz få ändrade villkor på samma sätt.

Den fjärde ifrågasätter behovet av mobilitet i detta band och påpekar att det i dagsläget är inom FWA som marknadsbehovet finns.

1.8.2. Angående krav på ansökningar och ansökande

En svarande påpekar att den som söker tillstånd bör lämna med en bygg- och användningsplan för det området som ansökan gäller.

En annan svarande uttrycker stöd för en modell med skönhetstävling där tillstånden delas ut till dem som presentera att den mest trovärdiga satsningen på tjänster. Vidare uttrycks, att om ett företag redan har testtillstånd och omedelbart kan erbjuda tjänster när tillståndet delas ut så bör dom få förtur på licensen. Avslutningsvis påpekas också att negativ historik, såsom om ett företag tidigare har hamstrat frekvenser bör beaktas.

En tredje svarande tycker att företag som i dag har en fungerande affärsmodell med radio bör få företräde före nystartade och ännu ej startade bolag. Allt för många tillstånd har historiskt tagits av företag och organisationer som efter ett flertal år fortfarande inte har en väl fungerande affär. Tillstånd bör därför tilldelas efter behov.

1.8.3. Kostnad för tillstånd.

En svarande anser att en kostnad tex 1 basbelopp bör förknippas med tillståndet. Detta för att försäkra sig om seriositeten hos den sökande.

1.8.4. Återkallande av tillstånd.

En sökande uttrycker följande: Tilldelat tillstånd bör kunna återkallas inom tre månader, om nätet inte tagits i drift inom specificerad tid.
Om tid för färdigställande överskrider stipulerad byggtid, ska detta anmälas till PTS med bakomliggande skäl.

En annan sökande skriver följande: Tidigare erfarenhet av licenstilldelningen i 3,5 GHz bandet har visat att villkoren varit för snälla. Vi anser att det inte enbart skall räcka med att sätta upp en eller ett par basstationer för att tillfredsställa licensvillkoren, utan även att verksamhet bedrivs.
En strukturerad uppföljning ska finnas under periodens gång där det faktiskt går att förlora sin licens.